

Vold og trusler på arbejdspladsen

Omkring en tredjedel af FOAs medlemmer har inden for det seneste år været udsat for trusler om vold eller fysisk vold på deres arbejdsplads. Undersøgelsen viser, at særligt medlemmer i Social- og Sundhedssektoren udsættes for vold og trusler. Desuden føler de, der har været udsat for vold, mindre arbejdsglæde, de har højere sygefravær og vurderer deres helbred dårligere end dem, som ikke har oplevet vold.

Spørgsmålene blev stillet til FOAs medlemspanel i perioden 19. januar til 31. januar 2017, hvor i alt 4.653 medlemmer svarede på spørgsmålene om vold og trusler på arbejdspladsen.

Hovedkonklusioner

- **Mere end hver tredje har inden for det seneste år været udsat for trusler om vold på arbejdspladsen.** 2 procent har oplevet det dagligt; 6 procent ugentligt; 7 procent månedligt og 19 procent sjældnere. Samlet set har 35 procent været udsat for trusler om vold inden for de seneste 12 måneder. Dette er på samme niveau som i en tilsvarende undersøgelse fra 2015.
- **Store forskelle i sektorerne:** I Social- og Sundhedssektoren har 48 procent oplevet trusler om vold, mens det tilsvarende gælder 18 procent i Teknik- og Servicesektoren; 15 procent i Pædagogisk Sektor og 10 procent i Kost- og Servicesektoren.
- **Hver tredje har inden for det seneste år være udsat for fysisk vold på arbejdspladsen.** I alt har 32 procent af medlemmerne i løbet af det seneste år været udsat for fysisk vold på arbejdspladsen. Dette er flere end i 2015, hvor det var 26 procent, der svarede dette og markant flere end niveauet for danske lønmodtagere generelt, hvor andelen ifølge NFA 2016 lå på 6 procent.
- **3 ud af 4, som er blevet udsat for trusler om vold inden for det seneste år, har også oplevet fysisk vold.** Til sammenligning har 9 procent af dem, der ikke har været udsat for trusler om vold, oplevet fysisk vold.
- **Fysisk vold er mest udbredt i Social- og Sundhedssektoren:** 43 procent i denne sektor har oplevet fysisk vold på arbejdspladsen. Den tilsvarende andel er 17 procent i Pædagogisk Sektor, og 7 procent i både Kost- og Servicesektoren og Teknik- og Servicesektoren.

KONTAKT Notat udarbejdet af:
FOA Politik og Analyse

Katrine Bonde Nielsen
Tlf. 46 97 23 85

Tanja Aaby Toftlund
Tlf. 46 97 23 16

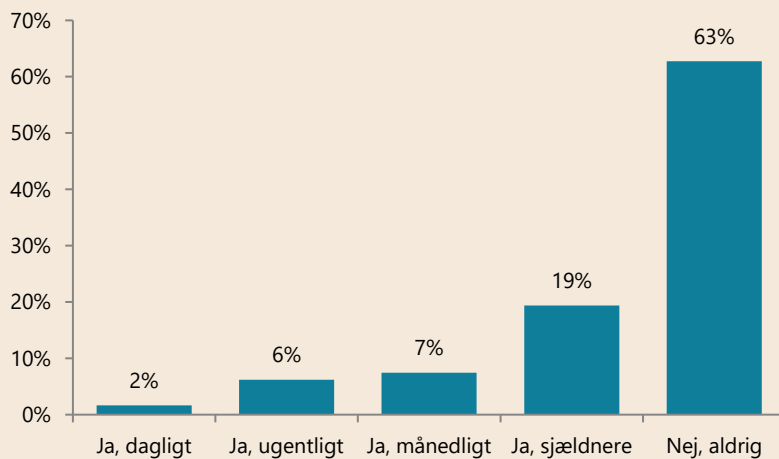
- **Flere tilfælde af vold på hospitaler og i genoptræningstilbud:** Særligt på hospitaler og genoptræningstilbud er der sket en markant udvikling i fysisk vold på arbejdspladsen. I 2015 var 17 procent af medlemmerne ansat på disse arbejdssteder udsat for fysisk vold, mens det i 2017 er steget til 30 procent.
- **Medlemmer, der har oplevet fysisk vold, har mindre arbejdsglæde:** Blandt dem, der har været udsat for fysisk vold, er 38 procent helt enige i, at de er glade for at gå på arbejde hver dag. Den tilsvarende andel for dem, der ikke har oplevet vold, er 48 procent.
- **Jobskifte overvejes i højere grad blandt dem, der har oplevet fysisk vold:** 45 procent af dem, som har været udsat for fysisk vold, overvejer helt eller delvist at søge væk fra deres arbejdsplads. Blandt dem, der ikke har oplevet vold, er den tilsvarende andel 32 procent.
- **Sammenhæng mellem fysisk vold og dårligere helbred:** Blandt dem, der har oplevet fysisk vold, vurderer 18 procent, at deres helbred er meget godt. Den tilsvarende andel for dem, der ikke har oplevet vold, er 22 procent.
- **Sygefraværet er højere for dem, der udsættes for fysisk vold.** 41 procent af dem, der har oplevet fysisk vold, har i løbet af 2016 haft 8 fraværsdage eller mere. Den tilsvarende andel for dem, der ikke har oplevet vold, er 33 procent.
- **Sammenhæng mellem forebyggelse og fysisk vold:** Færre udsættes for fysisk vold på de arbejdspladser, der prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer højt.

Hver tredje udsættes for trusler om vold på arbejdspladsen

Undersøgelsen viser, at 2 procent dagligt har oplevet trusler om vold på deres arbejdsplads inden for de seneste år. 6 procent har oplevet det ugentligt; 7 procent månedligt, mens 19 procent har oplevet det sjældnere. Samlet har 35 procent altså oplevet trusler om vold på arbejdspladsen. Dette er på samme niveau som i en tilsvarende undersøgelse fra 2015.

Figur 1. Har du selv inden for de seneste 12 måneder været udsat for trusler om vold på din arbejdsplads?

Antal svar: 4.653

"Ved ikke" udgør 3 procent, og er ikke medtaget i figuren. Grundet afrundinger summerer andelen, der har været udsat for trusler om vold, ikke til 35 procent i figuren.

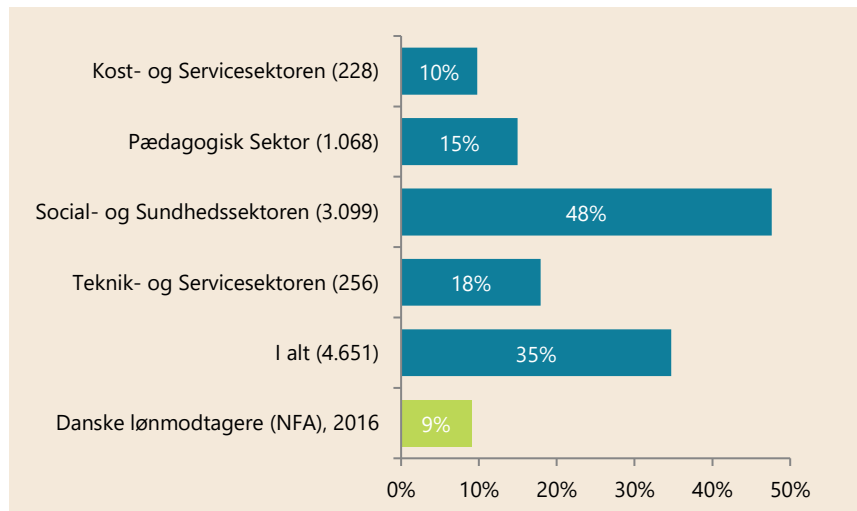
Særligt medlemmer i Social- og Sundhedssektoren udsættes for trusler om vold

For at se om bestemte grupper udsættes for trusler om vold oftere end andre, er svarene i figur 2 opdelt på sektorer. I figuren er der desuden en sammenligning mellem FOAs medlemmer og lønmodtagerne generelt (NFA, 2016).

Der er hele 48 procent i Social- og Sundhedssektoren, som har været udsat for trusler om vold inden for de seneste 12 måneder. Den tilsvarende andel er 18 procent i Teknik- og Servicesektoren; 15 procent i Pædagogisk Sektor, mens den i Kost- og Servicesektoren er 10 procent. Social- og Sundhedssektoren er dermed den sektor, hvor flest oplever trusler om vold. Det fremgår af figur 2 nedenfor.

Sammenlignes FOAs medlemmer med lønmodtagerne generelt ses en markant forskel. Ifølge undersøgelsen fra NFA udsættes 9 procent af lønmodtagerne for trusler om vold, mens det som sagt sker for 35 af FOAs medlemmer. En langt større andel af FOAs medlemmer udsættes altså for trusler om vold på arbejdspladsen end lønmodtagere generelt.

Figur 2. Andel, der inden for de seneste 12 måneder har været udsat for trusler om vold på deres arbejdsplads. Fordelt på sektor. Sammenlignet med NFA.

Antal svar: 4.651

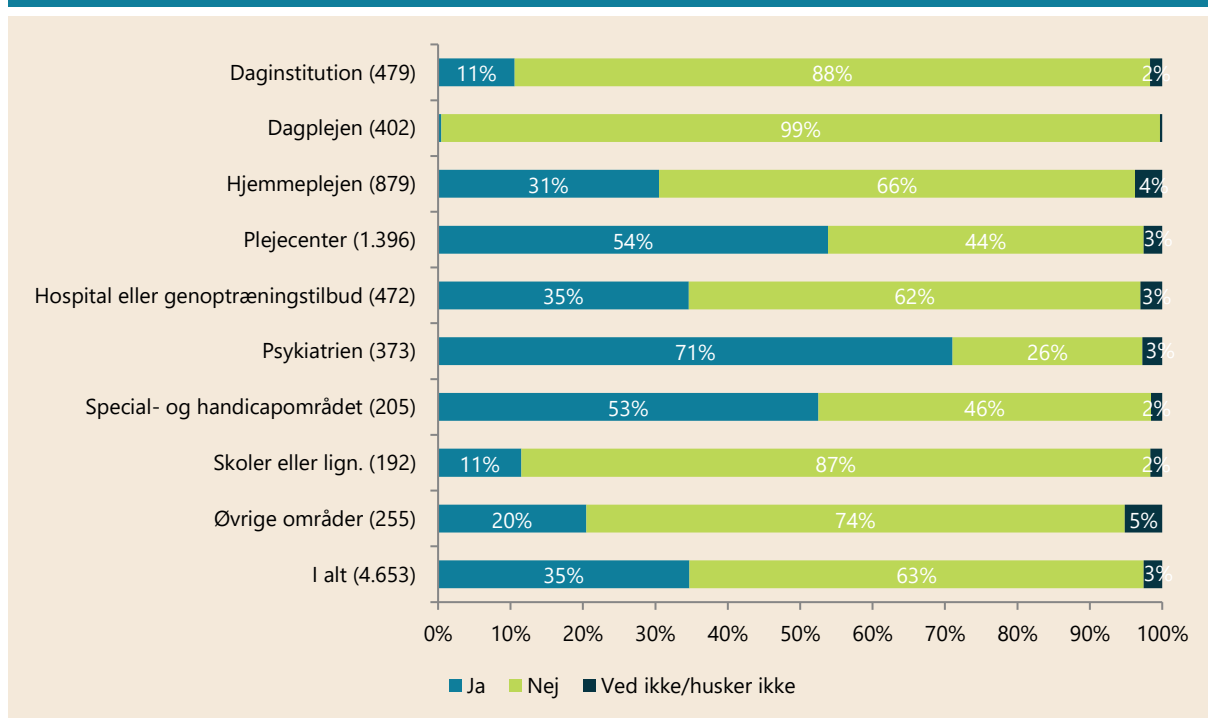
Andelen der har været udsat for trusler om vold, er konstrueret ud fra svarmulighederne "Ja, dagligt", "Ja, ugentligt", "Ja, månedligt" og "Ja, sjældnere".

Ansatte i psykiatrien udsættes oftest for trusler om vold

Figur 3 viser omfanget af trusler på de forskellige arbejdssteder. Blandt medlemmer ansat i psykiatrien har 71 procent oplevet trusler om vold på arbejdspladsen. Det fremgår desuden, at andelen, der har modtaget trusler, også er høj for medlemmer ansat på plejecentre og på special- og handicapområdet. På disse områder har mere end halvdelen (hvh. 54 % og 53 %) oplevet det inden for det seneste år.

De arbejdssteder hvor færrest oplever trusler om vold, er på skoler, daginstitutioner og i dagplejen. Dermed er de, som arbejder med børn, mindre udsat for trusler om vold end ansatte på øvrige arbejdssteder. Det fremgår af figur 3.

Figur 3. Har du selv inden for de seneste 12 måneder været udsat for trusler om vold på din arbejdsplads? Fordelt på arbejdssted¹

Antal svar: 4.653

Kategorien "Ja" er konstrueret ud fra svarmulighederne "Ja, dagligt", "Ja, ugentligt", "Ja, månedligt" og "Ja, sjældnere".

¹ Kategorien "Hjemmeplejen" dækker også over medlemmer, der arbejder hos et vikarbureau. "Psykiatrien" dækker over medlemmer, der arbejder i behandlings- eller distriktpspsykiatrien og i socialpsykiatrien, bostøtte, botilbud og lignende.

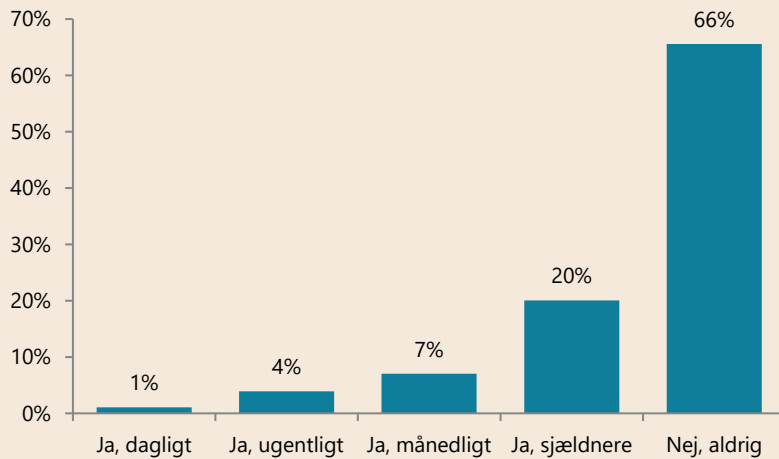

Hvert tredje medlem udsættes for fysisk vold på arbejdspladsen

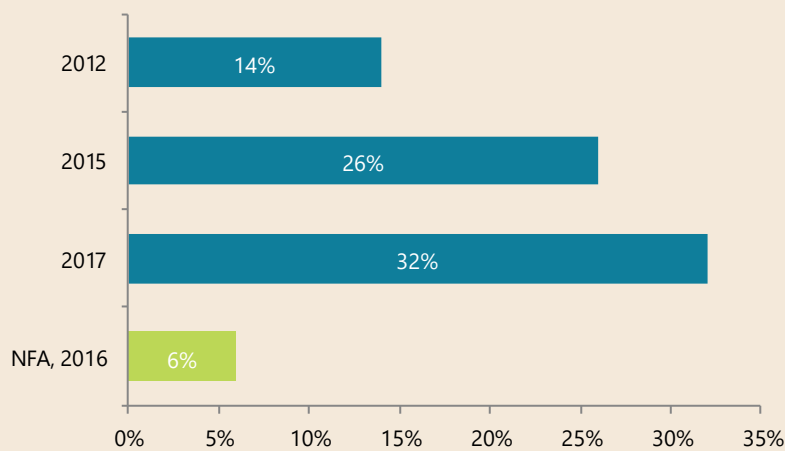
Undersøgelsen viser, at 1 procent dagligt har været udsat for fysisk vold på arbejdspladsen inden for de seneste 12 måneder. 4 procent har oplevet det ugentligt; 7 procent månedligt, mens 20 procent har oplevet det sjældnere. Dermed har 32 procent samlet set været udsat for fysisk vold på deres arbejdsplads. Der ses i figur 4.

Andelen, der har været udsat for fysisk vold (32 %), er derfor næsten på niveau med andelen, som har oplevet trusler om vold (35 %).

Figur 4. Har du selv inden for de seneste 12 måneder været udsat for fysisk vold på din arbejdsplads?

Andel, der har oplevet fysisk vold. Fordelt på årstal.

Antal svar i 2012, 2015 og 2017: Henholdsvis 1.533, 2.265 og 4.653.

Procenterne summerer ikke til 100 grundet afrundinger.

Sammenligning mellem 2012 og de øvrige år skal foretages med forbehold for, at spørgsmålets svarmuligheder ikke er de samme i 2012 som i 2015 og 2017.

Svarmulighederne i 2012 var: Nej; Ja, fra kolleger; Ja, fra en leder; Ja, fra borgere/brugere/patienter/elever/pårørende og lignende; Ved ikke.

NFA er Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø. NFAs undersøgelser er fra 2016, og ser generelt på lønmodtagere i Danmark.

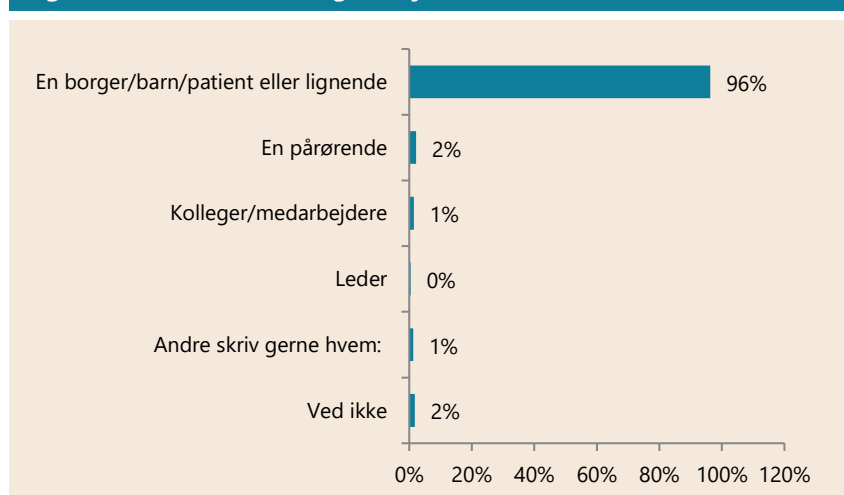
Figur 4 viser desuden, at fysisk vold er blevet mere udbredt de seneste år. I 2012 havde 14 procent oplevet fysisk vold på arbejdspladsen inden for det seneste år, i 2015 var det 26 procent, mens det i 2017 er 32 procent. En sammenligning mellem 2012 og de øvrige år skal foretages med forbehold for, at spørgsmålets svarmuligheder ikke er de samme i 2012 som i 2015 og 2017.

NFAs arbejdsmiljøundersøgelse fra 2016 viser, at 6 procent af lønmodtagerne har været udsat for fysisk vold på arbejdspladsen. Den tilsvarende andel blandt FOAs medlemmer er som nævnt 32 procent. FOAs medlemmer udsættes altså markant oftere for fysisk vold end lønmodtagere generelt set. Det fremgår af figur 4.

De fleste tilfælde af vold udøves af et barn, en borger eller patient

De, der har været udsat for fysisk vold, blev spurgt ind til, hvem der udsatte dem for vold. Af figur 5 nedenfor fremgår det, at hele 96 procent angiver, at en borger/barn/patient eller lignende udsatte dem for vold. 2 procent har oplevet vold fra en pårørende; 1 procent fra kolleger, mens 1 procent har oplevet, at andre udsatte dem for vold.

Figur 5. Hvem udsatte dig for fysisk vold?

Antal svar: 1.501

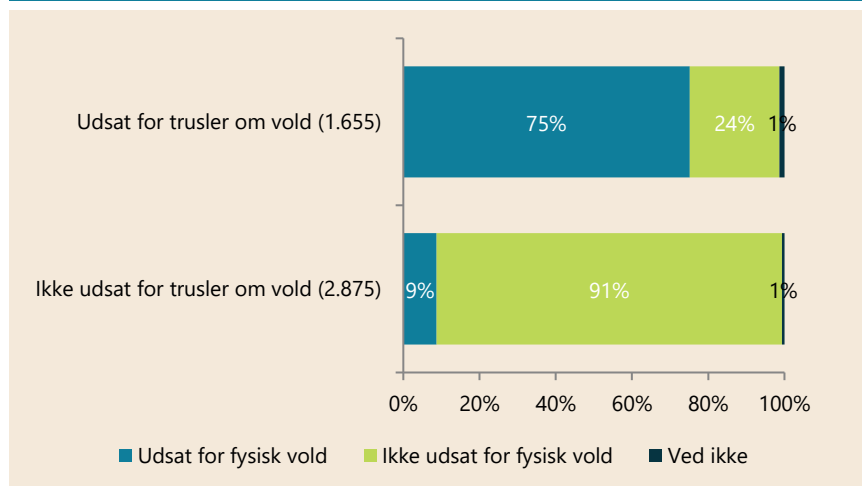
Det har været muligt at sætte flere kryds, hvorfor procenterne ikke summerer til 100.

Spørgsmålet er stillet til medlemmer, der har svaret, at de har været udsat for fysisk vold på arbejdspladsen.

Størstedelen af dem, der modtager trusler om vold, oplever også fysisk vold

Der ses en tydelig sammenhæng mellem dem, der er blevet udsat for trusler om vold, og dem, som har oplevet fysisk vold. 75 procent af dem, der har været udsat for trusler om vold på deres arbejdsplads, har også oplevet fysisk vold. Blandt dem, der ikke har oplevet trusler om vold, har 9 procent været udsat for fysisk vold. Der er altså en stor andel, som udsættes for både trusler om vold og fysisk vold. Dette er vist i figur 6.

Figur 6. Har du selv inden for de seneste 12 måneder været udsat for fysisk vold på din arbejdsplads? Fordelt på spørgsmålet: "Har du selv inden for de seneste 12 måneder været udsat for trusler om vold på din arbejdsplads?"

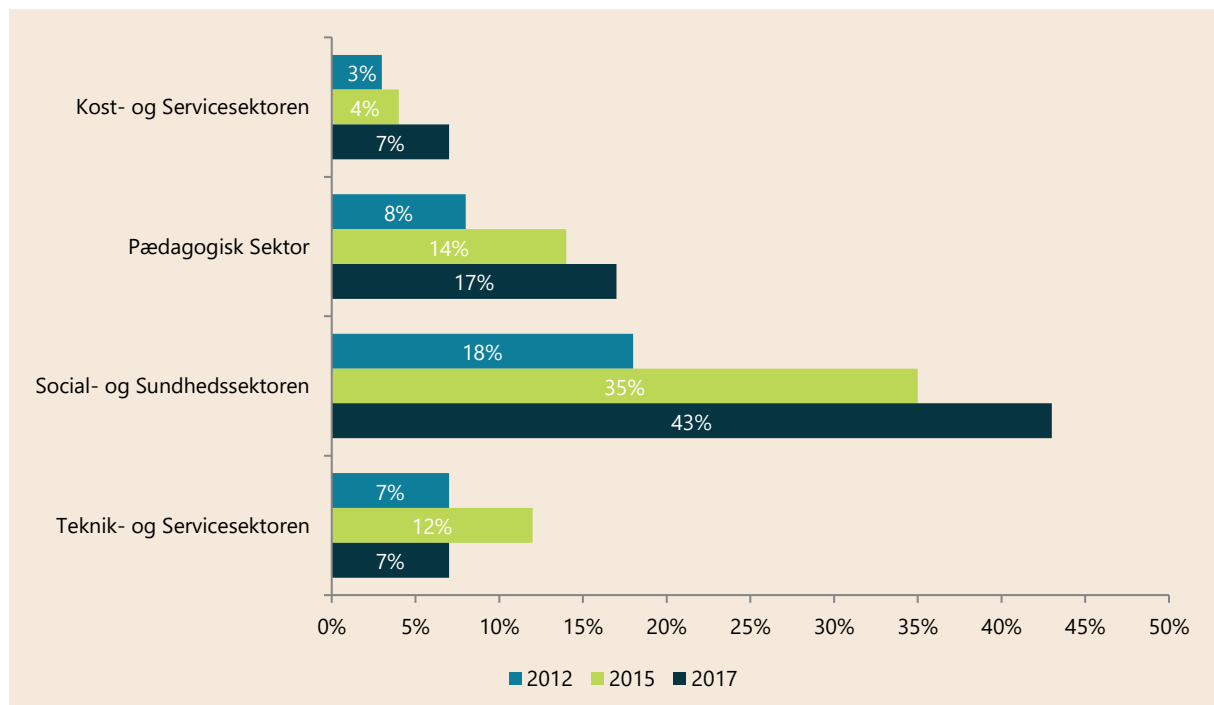

Antal svar: 4.653. Heraf svarede 123 "Ved ikke", og disse er ikke vist i figuren. Grundet afrundinger summerer kategorien "Ikke udsat for trusler om vold" ikke til 100 procent. Kategorierne "Udsat for trusler om vold" og "Udsat for fysisk vold" er begge konstrueret ud fra svarmulighederne "Ja, dagligt", "Ja, ugentligt", "Ja, månedligt" og "Ja, sjældnere".

Medlemmer i Social- og Sundhedssektoren udsættes oftere for fysisk vold

Figur 7 sammenligner dem, der har været udsat for fysisk vold, på tværs af sektorer og årstal. Det ses af figuren, at en større andel udsættes for fysisk vold i Social- og Sundhedssektoren sammenlignet med de øvrige sektorer. I Social- og Sundhedssektoren har hele 43 procent oplevet fysisk vold på arbejdspladsen inden for det seneste år. Det tilsvarende gælder 17 procent i Pædagogisk Sektor, og 7 procent i både Kost- og Servicesektoren og Teknik- og Servicesektoren.

Figur 7. Andel, der inden for de seneste 12 måneder har været udsat for fysisk vold på deres arbejdsplads. Fordelt på sektor.

Antal svar i 2012, 2015 og 2017: Henholdsvis 1.533, 2.265 og 4.651

Andelen der har været udsat for trusler om vold, er konstrueret ud fra svarmulighederne "Ja, dagligt", "Ja, ugentligt", "Ja, månedligt" og "Ja, sjældnere".

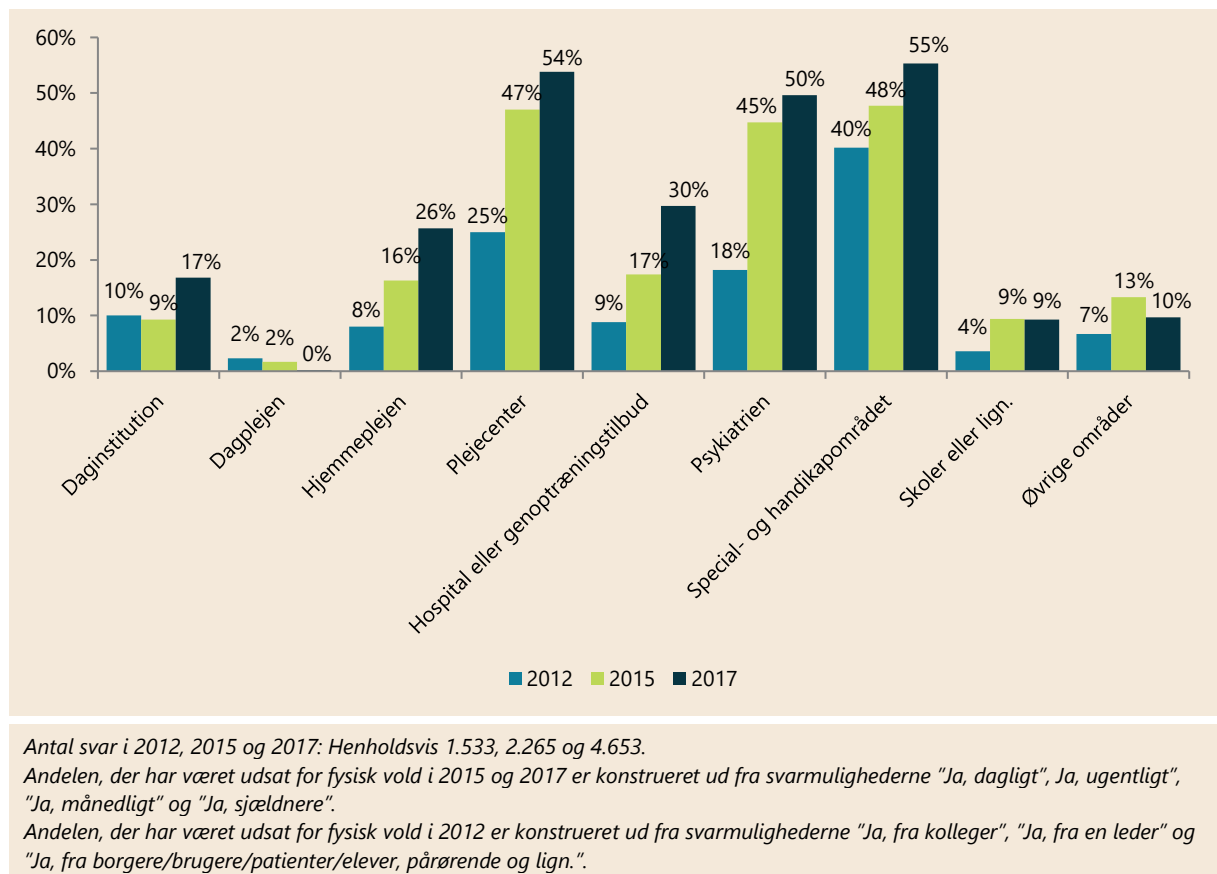
Figur 7 viser desuden, at udviklingen i fysisk vold er mest fremtrædende i Social- og Sundhedssektoren. I denne sektor oplevede 18 procent fysisk vold i 2012, mens andelen er steget til 43 procent i 2017. I Pædagogisk Sektor er der ligeledes sket en stigning, da 8 procent var udsat for fysisk vold i 2012, mens det i 2017 er 17 procent. Udviklingen i de øvrige sektorer er ikke signifikant.

Ansatte på special- og handicapområdet samt plejecentre udsættes oftest for vold

Det er også blevet undersøgt, på hvilke arbejdssteder fysisk vold er mest udbredt. Figur 8 viser, at mindst halvdelen af dem, der arbejder på special- og handicapområdet (55 %), på plejecentre (54 %) og i psykiatrien (50 %), har været udsat for fysisk vold inden for det seneste år. Det er en markant større andel, end det gennemsnitlige niveau for FOAs medlemmer, som er 32 procent.

De, som arbejder med børn, er mindst udsat for fysisk vold. Det fremgår ved, at dagplejen, daginstitutioner og skoler er blandt de arbejdssteder, hvor færrest udsættes for vold. Det ses i figur 8.

Figur 8. Andel, der inden for de seneste 12 måneder har været udsat for fysisk vold på deres arbejdsplads. Fordelt på arbejdssted.

Figur 8 viser desuden udviklingen i fysisk vold fordelt på arbejdssteder. I sammenligningen skal der tages forbehold for, at spørgsmålets svarkategorier i 2012 ikke er de samme som i 2015 og 2017. Den mest markante udvikling fra 2015 til 2017 findes inden for hospitaler og genoptræningstilbud. Her var der i 2015 17 procent, som havde oplevet fysisk vold, mens andelen er steget til hele 30 procent i 2017. Ansatte i hjemmeplejen, daginstitutioner og på plejecentre oplever også i højere grad vold på arbejdspladsen end tidligere.

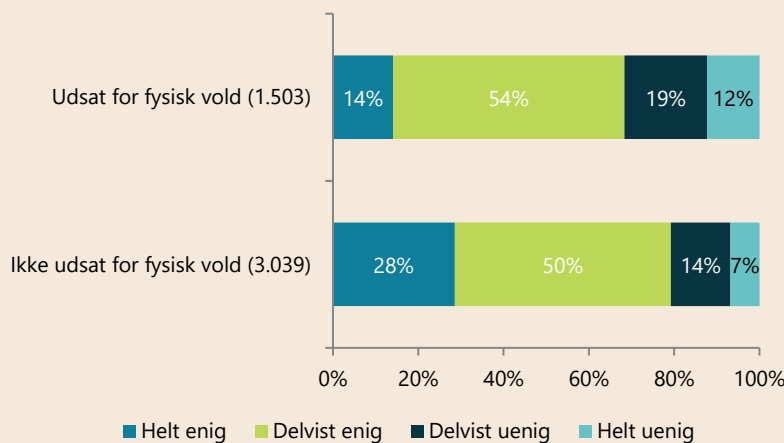
Arbejdsglæden er mindre for dem, der har oplevet fysisk vold

Blandt dem, der har været udsat for fysisk vold, er 68 procent helt eller delvist enige i, at arbejdsmiljøet er godt på deres arbejdsplads. Den tilsvarende andel er 78 procent for dem, der ikke har været udsat for fysisk vold. Dermed vurderes arbejdsmiljøet bedre blandt dem, der ikke har været udsat for vold, end blandt dem, som har oplevet vold. Dette fremgår af figur 9 nedenfor.

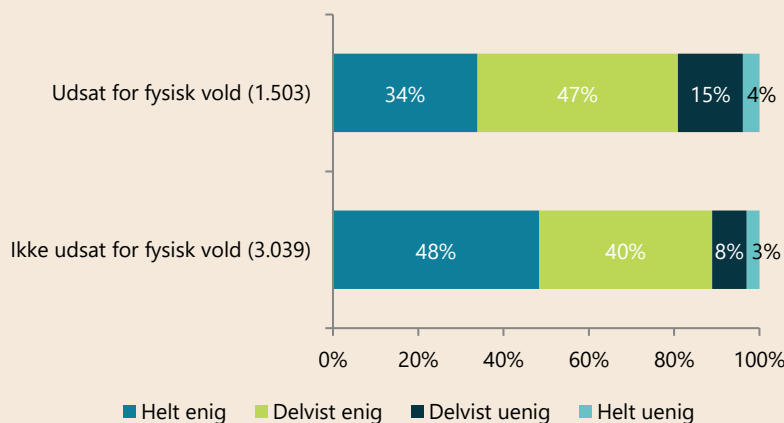
38 procent af dem, der har været udsat for fysisk vold, er helt enige i, at de er glade for at gå på arbejde hver dag. For dem, der ikke har oplevet fysisk vold, er den tilsvarende andel 48 procent. Arbejdsglæden er dermed større for dem, der ikke har oplevet fysisk vold, end blandt dem, der har oplevet fysisk vold. Det fremgår af figur 9 nedenfor.

Figur 9. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?

Jeg synes generelt, at arbejdsmiljøet er godt på min arbejdsplads

Jeg er glad for at gå på arbejde hver dag

Antal svar: 4.653. Heraf svarede 111 "Ved ikke/husker ikke". De er ikke vist i figuren. Procenterne summerer ikke til 100 grundet afrundinger.

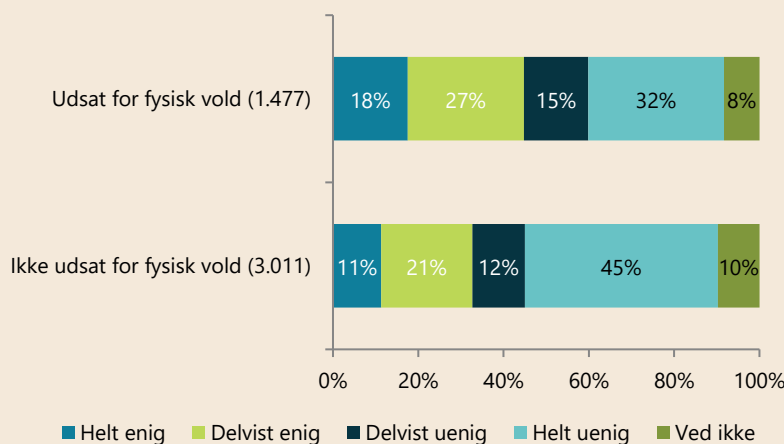
Medlemmer, der har været udsat for fysisk vold, overvejer i højere grad at søge væk fra arbejdspladsen

Blandt dem, der har været udsat for fysisk vold, overvejer 45 procent helt eller delvist, at søge væk fra deres nuværende arbejdsplads. Den tilsvarende andel er 32 procent for dem, der ikke har oplevet fysisk vold. Det fremgår af figur 10 nedenfor.

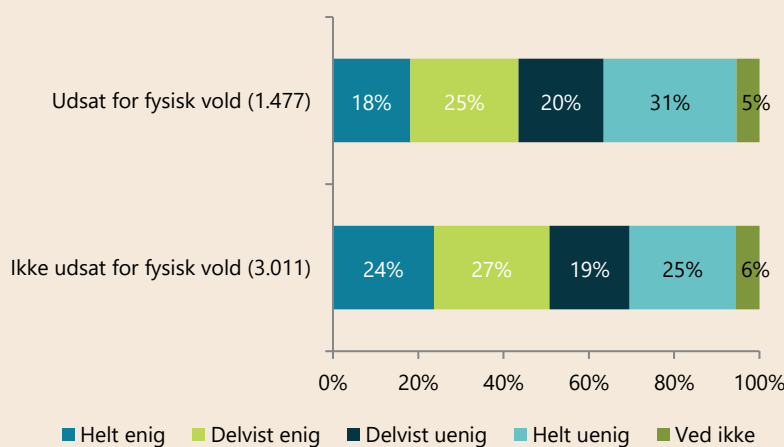
Undersøgelsen viser desuden, at 43 procent af dem, der har været udsat for fysisk vold, helt eller delvist forventer, at de kan arbejde, til de når folkepensionsalderen. Den tilsvarende andel for dem, der ikke har oplevet fysisk vold, er 51 procent.

Figur 10. Hvor enige eller uenig er du i følgende udsagn?

Jeg overvejer at søge væk fra min nuværende arbejdsplads

Jeg forventer at kunne arbejde, til jeg når folkepensionsalderen

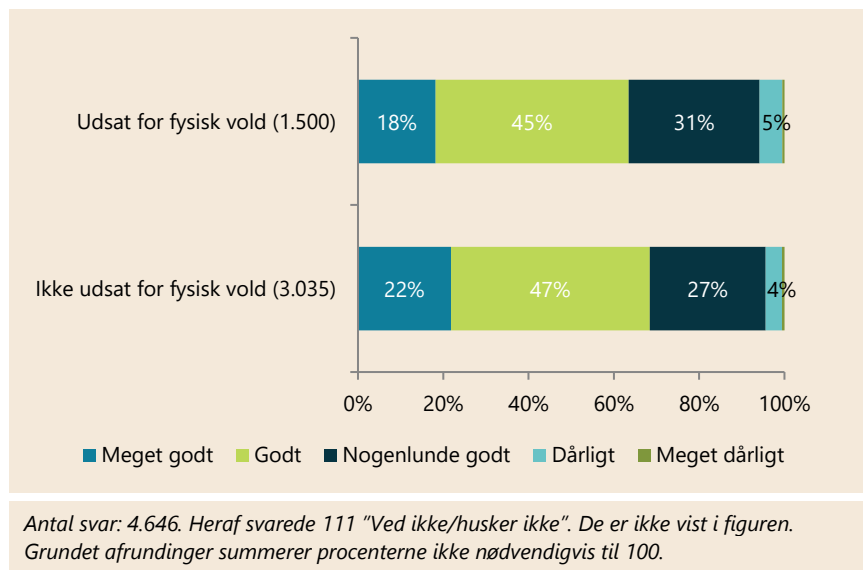

Antal svar: 4.597. Heraf svarede 109 "Ved ikke/husker ikke". De er ikke vist i figuren. Procenterne summerer ikke til 100 grundet afrundinger.

Helbredet vurderes dårligere blandt dem, der har oplevet fysisk vold

Figur 11 nedenfor viser, hvordan medlemmerne vurderer deres helbred i forhold til, om de har været udsat for fysisk vold på arbejdspladsen eller ej. Det fremgår, at 18 procent af dem, der har oplevet fysisk vold, vurderer deres helbred til at være meget godt. For dem, der ikke har oplevet vold, er den tilsvarende andel 22 procent.

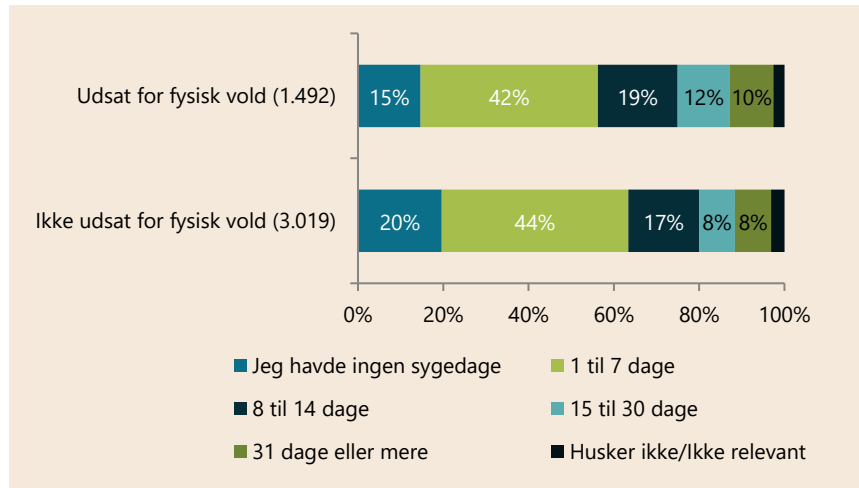
Figur 11. Hvordan vil du alt i alt vurdere dit helbred?

Sygefraværet er højere for dem, der har oplevet fysisk vold

Der er forskelle i sygefraværet for dem, der har oplevet fysisk vold på arbejdspladsen, og dem, der ikke har oplevet vold. 41 procent af dem, der har været udsat for fysisk vold, har haft 8 fraværsdage eller mere i løbet af 2016. Den tilsvarende andel er 33 procent blandt dem, som ikke har oplevet vold. Medlemmer, der udsættes for vold på arbejdspladsen, er dermed sygemeldt længere tid, end dem, der ikke udsættes for vold. Det fremgår af figur 12 nedenfor.

Figur 12. Tænk tilbage på hele 2016. Hvor mange arbejdsdage var du da sygemeldt?

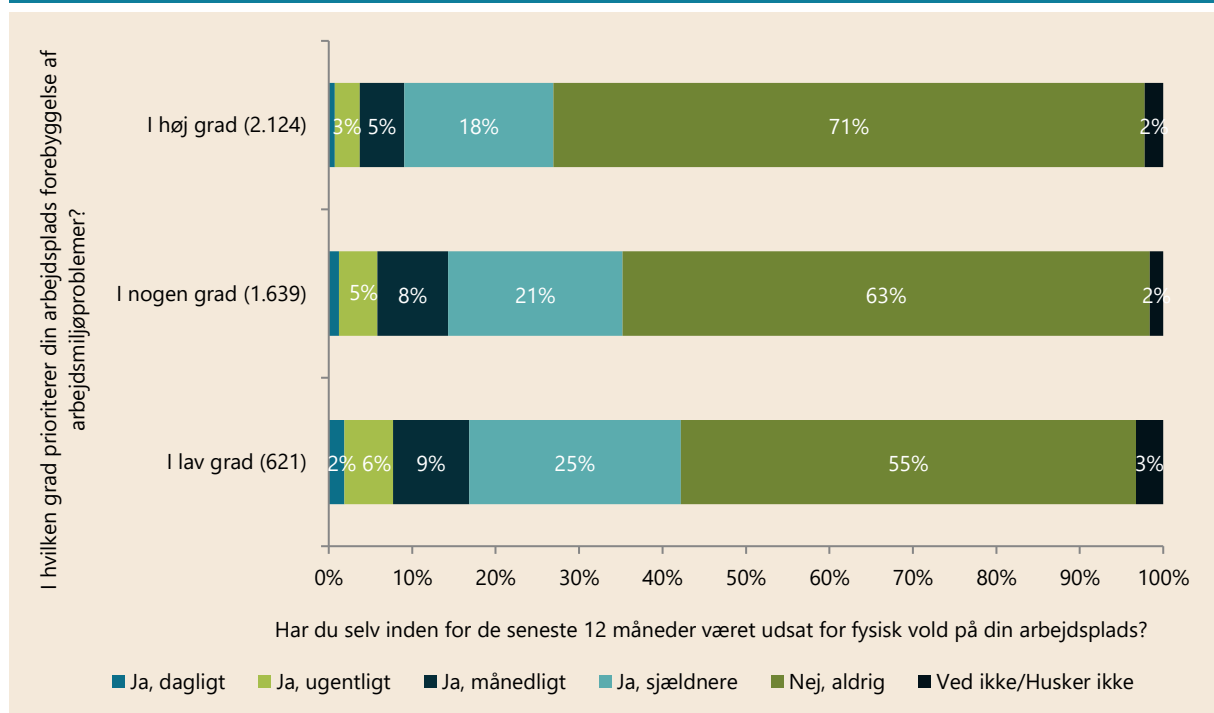

Antal svar: 4.622. Heraf svarede 111 "Ved ikke/husker ikke". De er ikke vist i figuren. Procenterne summerer ikke til 100 grundet afrundinger. 3 procent ar svaret "Ved ikke/husker ikke" til spørgsmålet om sygefravær. Andelen er ikke vist i figuren man indgår i beregningerne.

Færre udsættes for fysisk vold på de arbejdspladser, der prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer højt

Det er blevet undersøgt, om der er en sammenhæng mellem forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer og tilfælde med fysisk vold. Det er vist i figur 13 nedenfor.

Figur 13. Andel, der har været udsat for fysisk vold på arbejdspladsen inden for de seneste 12 måneder. Fordelt på arbejdspladsens grad af forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer.

Antal svar: 4.653. Heraf svarede 269 "Ved ikke". De er ikke vist i figuren.

Procenterne summerer ikke til 100 grundet afrundinger.

Kategorien "I høj grad" er konstrueret af svarmulighederne "I meget høj grad" og "I høj grad", mens svarkategorien "I lav grad" er konstrueret af svarmulighederne "I ringe grad" og "Slet ikke".

1 procent af dem, der oplever, at arbejdspladsen i høj grad prioriterer forebyggelse, har oplevet fysisk vold dagligt. Andelen er ikke vist i figuren. Det tilsvarende gælder for mindre end en procent af dem, der mener, at arbejdspladsen i nogen grad prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer.

Blandt dem, som angiver, at deres arbejdsplads i høj grad prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer, har 27 procent oplevet fysisk vold inden for det seneste år. Til sammenligning har hele 42 procent af dem, der angiver, at arbejdspladsen i lav grad prioriterer forebyggelse, været udsat for fysisk vold. Det tyder altså på, at færre udsættes for fysisk vold, jo højere arbejdspladsen prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer.

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført i perioden 19.-31. januar 2017.

Indsamlingsmetode

Data er indsamlet i en spørgeskemaundersøgelse via FOAs elektroniske medlemspanel. Der blev udsendt én påmindelse til deltagerne. Undersøgelsen vedrørte også andre emner end vold og trusler på arbejdspladsen.

Målgruppen

Målgruppen for denne undersøgelse af medlemmer i job fra FOAs medlemspanel.

Antal besvarelser og svarprocent

11.396 medlemmer blev inviteret til undersøgelsen. Det viste sig, at 106 e-mailadresser var uvirksomme. Det reelle antal inviterede var således 11.290.

5.021 medlemmer, svarende til 44 procent, gennemførte undersøgelsen fuldt ud eller delvist.

41 procent svarede på alle spørgsmål, mens 3 procent afgav nogle svar

I alt svarede 4.653 medlemmer på spørgsmålene om vold og trusler på arbejdspladsen.

Repræsentativitet

Stikprøven er undersøgt for repræsentativitet på parametrene sektor, tillidshverv og alder. Repræsentativitetsanalysen viste, at Kost- og Servicesektoren og Pædagogisk Sektor er lidt underrepræsenterede, mens Social- og Sundhedssektoren og Teknik- og Servicesektoren er lidt overrepræsenterede. Analysen viste desuden, at unge under 30 og medlemmer i alderen 30-39 er underrepræsenterede, mens medlemmer i aldersgrupperne 50-59 år og 60 år og derover er overrepræsenterede. Stikprøven er repræsentativ på medlemmer i alderen 40-49 år. Medlemmer med tillidshverv (dvs. tillidsrepræsentanter, fællestillidsrepræsentanter og arbejdsmiljø-repræsentanter) er overrepræsenterede i stikprøven, mens medlemmer uden tillidshverv er underrepræsenterede.

Vægtning af data

På baggrund af repræsentativitetsundersøgelsen er data vægtet for sektor og alder.

Vægtningen gør, at svarene fra underrepræsenterede grupper får en større vægt i stikprøven, mens svarene fra overrepræsenterede grupper får en mindre vægt. På denne måde sikres, at stikprøven svarer til FOAs erhvervsaktive medlemmer fordelt på sektorer og alder.